

Noha vannak e fejleményeknek aggodalmas ellenzői is, a közeljövő minden bizonnyal a multi-mediális könyvtáré lesz. Az ellenzők leginkább a nyomtatott dokumentumok piacának megszűnté, a könyvkiadók és terjesztők tönkremenetele miatt utasítják el ezt a formát. Az új eszmék „zászlóvivői” azzal nyugtatgatják őket, hogy bizonyos művek (bibliofil kiadványok, szépirodalom, gyerek-könyvek, keveseket érdeklő dokumentumok) továbbra is nyomtatott formában fognak megjelenni, s mindig is lesznek olyanok, akik olvasni szeretnek, és olvasni is fognak. A konzervatívok gondol-

janak a történelemre, amelynek folyamán csak ritkán fordult elő, hogy az új technológiák teljes mértékben kiszorították volna a régieket. Ez utóbbiak az újakkal – bizonyos ingadozás után – tartós munkamegosztásra lépnek.

/MACHALSKA-GARBACZ, A.: Nasza przyszłość: biblioteka elektroniczna czy biblioteka cyfrowa? = Przegląd Biblioteczny, 65. köt. 2–3. sz. 1997. p. 203–210./

(Futala Tibor)

Fából vaskarika: „virtuális könyvtár”

Akárcsak a járványos betegségek, a divatos szavak és kifejezések sem állnak meg az országhatárok előtt. Oroszországban most éppen a *virtuális könyvtár* epidémia fertőz a könyvtárosok-tájékoztatók között. 1996 folyamán egy mexikói szerzőtől fordított szakcikk hurcolta be az addig ismeretlen fogalmat.

Noha a „virtuális könyvtár” szinte szájról szájra jár, ám nem tudja senki: mi is volna a tartalma, mit is jelent valójában. Referált szerzőnk egyszer fából vaskarikának nevezte, csak éppen velősebb, hogy ne mondjam, durvább minősítőt használt eközben.

Itt fejti ki, miért. Először a „virtuális” orosz nyelvi megfelelőit sorolja fel, úm. látszólagos, elképzelt, lehetséges, feltételezett, nem létező, illuzórikus. E jelentések ismeretében joggal emlegethetünk virtuális memóriát és virtuális valóságot, ám a könyvtár elé jelzőnek odatenni enyhén szólva: félrevezető.

Mert miért volna virtuális az a tény, ha egy könyvtár az automatizálás és a távközlés forradalmának köszönhetően azonnal rendelkezésre tudja bocsátani egy másik könyvtár vagy bármiféle más intézmény tájékoztató eszközeit és állományát. A kérő és a küldő az efféle tranzakciókban nagyon is valóságos. És: valóságos az is, amit kérnek-küldenek.

Ha már mindenáron újszerű kifejezést akarunk használni erre a távhozzáférési fejleményre, mondjunk *falak nélküli könyvtárat*. Feltehetően ez a kifejezés az újságíróknak is tetszeni fog, mint-hogy elég „blikkfangosan” hangzik.

Mondanivalója vége felé a szerző úgy foglal állást, hogy az előkészületben álló orosz könyvtári enciklopédiából mégse maradjon ki a „virtuális könyvtár” szócikk, ám közölik benne, hogy esetében metaforikus, pontatlan, viszonylagos terminus technicusról van szó. Helyette beszéljünk inkább automatizált, számítógépesített, elektronikus és online könyvtárról.

A könyvtárosok mindenesetre jól teszik, ha saját és a kollégák szóhasználatából kigyomlálják ezt a henyé és tévképzeteket gerjesztő divatszót, amellyel kapcsolatban szerzőnk abbéli reményét is kifejti, hogy egyszer csak, mint annyi más, megszűnik ez a ragály is.

/STOLÁROV, Ú. I.: Kritika termina virtual'naá biblioteka. = Naučnye i tehničeskie biblioteki, 8. sz. 1997. p. 17–21./

(Futala Tibor)

Az elektronikus dokumentumszolgáltatás szabványosítása: EDIL projekt

A dokumentumszolgáltatók (üzleti és nonprofit vállalkozások egyaránt) egyre több dokumentumot szolgáltatnak elektronikus formában. Gyorsasága mellett e megoldásnak más előnyei is vannak: a dokumentum azonosítása, megrendelése és szolgáltatása ugyanazon a hálózaton, ugyanazon a munkaállomáson történhet. Ha a kért dokumentu-

mot elektronikus formában már tárolták, a szolgáltató teljesen automatizált, ekkor igen gyors szolgáltatást képest nyújtani. A használó dilemmája abban áll, hogy melyik szolgáltatót válassza. A szolgáltatók ugyanis általában saját (egymással nem kompatibilis) rendszereket fejlesztenek ki. Ha a használó több szolgáltatótól kíván dokumentumo-